

آموزش‌های فنی و حرفه‌ای

احمد رضا دوراندیش

آن‌ها می‌توان به توسعه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای در دوره دوم متوسطه و اعطای اختیاراتی به هنرستان‌های فنی، حرفه‌ای و مهارتی اشاره کرد.

اکنون این سؤال مطرح است که: چگونه می‌توان با اسناد بالادستی موجود وضع آموزش فنی و حرفه‌ای را در هنرستان‌ها بهبود بخشید؟ یکی از ایده‌هایی که می‌توان به آن پرداخت، تدوین اسناد میانی و واسطه‌ای برای آموزش‌های فنی و حرفه‌ای در آموزش و پرورش است؛ و به‌طور خاص وضع مقرراتی که ویژه هنرستان‌ها باشد. در حال حاضر هنرستان‌ها از آیین‌نامه اجرایی مدارس، مصوب شورای عالی آموزش و پرورش، در اداره امور مربوط به خود استفاده می‌کنند.

نگاه عمومی به اداره مدارس در دوره‌های متفاوت تحصیلی، امکان پرداختن به اقتضات اداره هنرستان‌ها را تقلیل می‌دهد. از این رو با فرض اینکه قرار است برای اداره هنرستان‌ها، آیین‌نامه‌ای خاص تدوین و به تصویب برسد، مؤلفه‌های مربوط به مفاد این آیین‌نامه به‌طور خلاصه و در ادامه پیشنهاد شده‌اند. به نظر شما مؤلفه‌های پیشنهادی جامع و مانع هستند؟ آیا می‌توان به آن‌ها مؤلفه‌های دیگری افزود و یا از آن‌ها کاست؟ لطفاً نظر خود را با ما در میان بگذارید.

آموزش فنی، حرفه‌ای و مهارتی در نظام آموزشی ما از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است. به‌ویژه در سال‌های اخیر در اسناد بالادستی در سطح سیاست‌گذاری و قانون‌گذاری، توجه بیشتری را نسبت به آموزش‌های فنی و حرفه‌ای شاهد هستیم.

در راستای اجرای برنامه‌های توسعه جمهوری اسلامی ایران و با توجه به سیاست‌های کلان و اسناد بالادستی، به‌منظور گسترش شایستگی حرفه‌ای، ارتقای جایگاه آموزش و تربیت فنی، حرفه‌ای و مهارتی، کاهش فاصله سطح شایستگی نیروی کار کشور با سطح استاندارد جهانی، هماهنگی در سیاست‌گذاری کلان، مدیریت برنامه‌ریزی آموزش‌های فنی، حرفه‌ای و مهارتی و تربیت نیروی کار شایسته، **قانون نظام جامع آموزش و تربیت فنی، حرفه‌ای و مهارتی**، و به دنبال آن، آیین‌نامه‌های اجرایی این قانون برای تحقق اهداف مورد نظر در سال ۱۳۹۶ به تصویب رسید.

قانون آموزش و تربیت فنی، حرفه‌ای و مهارتی و آیین‌نامه‌های اجرایی آن، امکانات قانونی مهمی را برای تنظیم، سامان‌بخشی و ارتقای جایگاه این آموزش‌ها فراهم کرده است. همچنین با تصویب قانون برنامه هفتم پیشرفت کشور، شرایط ویژه‌ای برای آموزش‌های فنی و حرفه‌ای به وجود آمده است که از جمله

مؤلفه‌های پیشنهادی آیین‌نامه اجرایی هنرستان

ردیف	مؤلفه پیشنهادی	ردیف	مؤلفه پیشنهادی
۱	اصول آموزش و تربیت فنی، حرفه‌ای و مهارتی	۴۳	تعیین زمان سنجش ارزشیابی شایستگی‌ها
۲	اختیارات مالی، مدیریتی، آموزشی و پرورشی هنرستان	۴۴	تعیین زمان فعالیت هنرستان و کارگاه
۳	ارائه خدمات و بهره‌برداری از فضا و تجهیزات هنرستان	۴۵	سابقه مهارتی هنرجویان
۴	ارتباط با اتحادیه، صنوف و جوامع محلی	۴۶	تعیین شاخص‌های رتبه‌بندی هنرآموزان
۵	ارتقای صلاحیت حرفه‌ای هنرآموزان	۴۷	تعیین شاخص‌های رتبه‌بندی هنرستان
۶	ارکان بخش - کارگاه	۴۸	شبکه‌سازی هنرستان‌های منطقه آموزشی
۷	تعریف، وظایف و ارکان هنرستان	۴۹	صلاحیت حرفه‌ای هنرجویان و گواهی‌نامه‌های مرتبط
۸	اساسنامه مرکز سنجش صلاحیت حرفه‌ای هنرجویان	۵۰	تشکیل صندوق مهارت‌آموزی هنرستان
۹	اساسنامه هنرستان بزرگسال	۵۱	عقد قرارداد با بخش بیرونی هنرستان
۱۰	اساسنامه هنرستان تعاونی	۵۲	فوق برنامه‌های هنرستان
۱۱	اساسنامه هنرستان تولیدی	۵۳	کارآموزی و کارورزی
۱۲	اساسنامه هنرستان جوار	۵۴	مراقبت‌های اجتماعی هنرجویان
۱۳	اساسنامه هنرستان سمپاد	۵۵	مسابقه‌های ملی و جهانی مهارت
۱۴	اساسنامه هنرستان‌های بزرگ مقیاس	۵۶	تعیین مشوق‌های فناوری‌های نوین آموزشی (واقعیت گسترده/ هوش مصنوعی و ...)
۱۵	اساسنامه هنرستان‌های جامع جوار شهرک‌های صنعتی	۵۷	معیارهای کیفیت اداره هنرستان
۱۶	اساسنامه هنرستان‌های روستایی	۵۸	مهارت‌آموزی توسط اولیا و افراد واجد شرایط
۱۷	اساسنامه هنرستان‌های وابسته	۵۹	نظام ارزیابی مشارکتی ذی‌نفعان اصلی (خانواده/ کارفرمایان/ مدیران هنرستان)
۱۸	استانداردهای شایستگی، ارزشیابی و آموزش	۶۰	نظام اطلاعات بازار کار و محصولات
۱۹	استفاده از خبرگان، نخبگان مهارتی و استادکاران خارج از آموزش‌وپرورش	۶۱	تعیین نیروی انسانی و سمت‌های مورد نیاز هنرستان
۲۰	الزامات اجرای تبصره ۷۵	۶۲	هنرستان به‌عنوان کانون تربیت حرفه‌ای محله
۲۱	تشکیل انجمن مهارت‌آموختگان هنرستان	۶۳	هنرستان یادگیرنده
۲۲	تشکیل انجمن‌های عملی - حرفه‌ای هنرستان	۶۴	وظایف مدیر هنرستان/ معاون فنی/ سرپرست بخش/ انباردار/ هنرآموز/ استادکار
۲۳	تدوین اهداف هنرستان و شاخه‌های تحصیلی حرفه‌ای	۶۵	اعطای نشان خیره مهارتی
۲۴	ایمنی، بهداشت و ارگونومی در هنرستان	۶۶	تعیین استانداردهای فضا و تجهیزات هنرستان
۲۵	آموزش شایستگی نوآوری و کارآفرینی	۶۷	تدوین آیین‌نامه گروه آموزشی تحصیلی - حرفه‌ای
۲۶	آموزش و ارزشیابی مبتنی بر شایستگی	۶۸	ارزش مدارک تحصیلی - حرفه‌ای
۲۷	بازارچه هنرجویان کارآفرین	۶۹	خرید خدمات به‌شیوه اضافه‌کاری با استفاده از ظرفیت بازنستگان مهارتی
۲۸	تدوین برنامه درسی هنرجویان بازمانده از تحصیل	۷۰	سختی و ساعات کار در هنرستان
۲۹	پشتیبانی از ابتکارات در هنرستان	۷۱	نظم انبارداری و مسئولیت‌های مربوط در هنرستان
۳۰	تأمین تجهیزات سرمایه‌ای هنرستان	۷۲	تأمین هزینه شیر در کارگاه‌های رشته خاص
۳۱	تأمین تجهیزات نیمه‌سرمایه‌ای هنرستان	۷۳	اساسنامه هنرستان غیردولتی
۳۲	تأمین مواد مصرفی هنرستان	۷۴	صلاحیت‌های اختصاصی ورودی رشته‌های تحصیلی حرفه‌ای
۳۳	تأییدیه مالیاتی مشارکت‌کنندگان مهارت‌آموزی	۷۵	شیوه استفاده از کتاب همراه هنرجو
۳۴	تبدیل به احسن کردن تجهیزات و فضا	۷۶	آیین‌نامه مرخصی هنرآموزان کارگاه
۳۵	نحوه تعیین ابلاغ هنرآموزان	۷۷	بهره‌وری در آموزش و تربیت فنی، حرفه‌ای و مهارتی
۳۶	تقاضامحور کردن هنرستان	۷۸	مشارکت هنرستان در مهارت‌آموزی دوره اول متوسطه و متوسطه نظری
۳۷	تلفیق شایستگی فنی و غیرفنی	۷۹	ساختار آموزش پودمانی
۳۸	تولید فناوری‌های کوچک و متوسط مهارت‌آموزی	۸۰	جدول درس‌های رشته‌های تحصیلی - حرفه‌ای
۳۹	جدول اصلی برنامه‌های درسی	۸۱	منشور اخلاق حرفه‌ای هنرجویان
۴۰	خیران و واقفان هنرستان همیار	۸۲	ناظران ویژه تخصصی رشته
۴۱	راه‌اندازی رشته جدید در هنرستان	۸۳	درجه‌بندی هنرستان‌ها
۴۲	راهنمایی و هدایت تحصیلی - حرفه‌ای	۸۴	شرایط احراز سمت‌های تخصصی هنرستان